

*Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя*

Кафедра «Економіки та фінансів»

**Методичні рекомендації для практичних занять
з навчальної дисципліни**

«ТОВАРОЗНАВСТВО»

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
усіх форм навчання за освітньо – професійною програмою
076 «Підприємництво, торгівля та біржова справа» галузі
знань 07»Управління та адміністрування», спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»*

Тернопіль – 2022

Методичні рекомендації для практичних занять з навчальної дисципліни «Товарознавство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо – професійною програмою 076 «Підприємництво, торгівля та біржова справа» галузі знань 07»Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Укладач: Л.Б. Артеменко. Тернопіль. ТНТУ. 2022. 32 с.

Укладач: Артеменко Людмила Борисівна, доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ, кандидат економічних наук, доцент

Рецензенти: Мариненко Наталія Юріївна, професор кафедри економіки та фінансів ТНТУ, доктор економічних наук, професор

Дячун Ольга Дмитрівна, доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ, кандидат економічних наук, доцент

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів ТНТУ

Протокол № 2 від 30.08 2022 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної комісії факультету економіки та менеджменту

Протокол № 1 від 7.09.2022 р.

ЗМІСТ

Анотація.....	4
Практичне заняття №1.....	6
Практичне заняття №2.....	9
Практичне заняття №3.....	11
Практичне заняття №4.....	14
Практичне заняття №5.....	17
Практичне заняття №6.....	19
Практичне заняття №7.....	21
Практичне заняття №8.....	23
Питання підсумкової атестації.....	27
Методи контролю та критерії оцінювання результатів навчання студентів.....	29
Рекомендована література.....	30

АНОТАЦІЯ

Метою вивчення дисципліни «Товарознавство» є: формування у студентів системи знань щодо теоретичних та практичних аспектів у сфері функціонування товарознавства; системного підходу до пізнання товару, ключових властивостей різних класів товарів, якості та показників асортименту з метою аналізу, управління асортиментною політикою, раціональному задоволенню потреб людини та розвитку власного бізнесу; умови їх маркування, пакування, зберігання та транспортування в контексті збереження їх споживчої вартості та конкурентоспроможності; стандартизації та сертифікації товарів; оптимальних умов, способів і режимів зберігання; запобігання реалізації неякісної продукції з метою підвищення іміджу України.

В сучасних умовах дослідження в галузі товарознавства та високої професійної підготовки фахівців дозволяють вирішувати проблеми, пов'язані з постачанням населенню високоякісних та актуальних товарів. Основними завданнями навчальної дисципліни «Товарознавство» є:

- набуття здобувачами знань щодо принципів і методів товарознавства, що обумовлюють його наукові основи;
- формування чіткого визначення основоположних характеристик, складових споживчої вартості;
- систематизація безлічі товарів шляхом раціонального застосування методів класифікації і кодування;
- вивчення властивостей і показників асортименту для аналізу асортиментної політики промислової або торгової організацій;
- набуття здобувачами знань та вмінь щодо розробки рекомендацій з нагляду за товарами в процесі збереження та транспортування.

Завдання практичних занять – сприяння формуванню у майбутніх фахівців цілісної системи знань про споживчі властивості товарів, що лежать в основі їх споживчої вартості. Робота на практичних заняттях передбачає поглиблене опанування лекційного курсу та вироблення навичок щодо аналізу основних характеристик та споживчої вартості товарів та засобів впливу на неї.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи,

інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Після вивчення дисципліни «Товарознавство» здобувачі освіти зможуть отримати наступні **програмні результати навчання:**

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

№ теми	Тематичний план практичних занять	к-ість годин
№ 1	Товарознавство як наука про товари	1
№ 2	Споживна цінність та споживні властивості товарів	1
№ 3	Класифікація товарів	2
№ 4	Характеристика товарного асортименту та номенклатури	2
№ 5	Інформація про товар	1
№ 6	Кодування товарів	1
№ 7	Якість товарів	2
№ 8	Стандартизація товарів	2
№ 9	Сертифікація та оцінка відповідності	2
№ 10	Ідентифікація та фальсифікація товарів	1
№ 11	Основи пакування та зберігання товарів	1
	Всього практичних занять за семестр:	16

МОДУЛЬ 1 (Теми №№ 1 – 6)

Практичне заняття №1

Тема 1. Товарознавство як наука про товари

Тема 2. Споживна цінність та споживні властивості товарів

Тема 1. ТОВАРОЗНАВСТВО ЯК НАУКА ПРО ТОВАРИ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Зв'язок товарознавства з іншими науками. Товарне виробництво та його ознаки.
2. Визначення, мета й завдання товарознавства.
3. Принципи товарознавства.
4. Методи пізнання в товарознавстві.

Мета заняття – вивчення основної термінології товарознавства: поняття «товарознавство» та «товар», мета, об'єкт, суб'єкт, предмет, завдання, принципи; визначення зв'язку товарознавства з іншими дисциплінами; систематизація методів пізнання в товарознавстві.

Питання для обговорення:

1. Що вивчає наука «товарознавство», назвати предмет та мету курсу?
2. Розкрити зміст основних термінів, що використовуються в товарознавстві.
3. Охарактеризувати основні завдання товарознавства в ринкових умовах.
4. Умови і причини виникнення товарного виробництва.
5. Охарактеризувати поняття «продукція» і «товар», назвати відмінності.
6. Назвати і охарактеризувати основні принципи товарознавства.
7. Які існують методи пізнання в товарознавстві?

Тестові завдання

1. Які основоположні характеристики мають товари як об'єкти товарознавчої діяльності:

- 1) асортиментну, якісну, кількісну, вартісну;
- 2) асортиментну, якісну, функціональну, експлуатаційну;
- 3) якісну, кількісну, функціональну, екологічну;
- 4) кількісну, функціональну, екологічну;
- 5) вартісну, експлуатаційну, функціональну.

2. Який метод дослідження рівня якості полягає у збиранні та аналізі думок споживачів продукції:

- 1) соціологічний;
- 2) експертний;
- 3) реєстраційний;
- 4) експериментальний;
- 5) економіко-статистичний.

3. Що є об'єктами товарознавства?

- 1) товари, а також процеси їх зберігання, руху, підготовки до продажу, контролю якості, упакування, маркування;
- 2) тільки процеси зберігання товарів;
- 3) тільки процес виробництва продукції (товарів, робіт, послуг);
- 4) тільки товари;
- 5) споживні характеристики товарів.

4. Принцип товарознавства, суть якого полягає у відсутності недопустимого ризику, пов'язаного з можливістю нанесення товаром чи послугою (процесом) шкоди життю, здоров'ю і майну – це:

- 1) систематизація.
- 2) безпека;
- 3) сумісність;
- 4) ефективність;
- 5) взаємозамінність.

5. Предмет товарознавства – це:

- 1) товари як продукти праці для задоволення потреб споживача та методи їх теоретичного та практичного пізнання;
- 2) споживна вартість (цінність) товарів, закономірності її прояву та збереження;
- 3) наукова дисципліна, що вивчає споживчі властивості й асортимент товарів;
- 4) продукт праці, який володіє здатністю задовольняти конкретні потреби людини, що розподіляється в суспільстві шляхом купівлі-продажу;
- 5) немає правильної відповіді.

Тема 2. СПОЖИВНА ЦІННІСТЬ ТА СПОЖИВНІ ВЛАСТИВОСТІ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Вимоги до товарів.
2. Naturalні властивості товарів.
3. Загальна характеристика споживчих властивостей товарів та їх класифікація.
4. Споживна цінність товарів.

Мета заняття – вивчення натуральних і споживних властивостей товарів, зокрема функціональних, соціальних, експлуатаційних, ергономічних, естетичних, екологічних, безпеки, та переліку показників, що їх визначають; сформулювати цілі та завдання споживчої вартості товарів щодо погодження економічних інтересів, як споживачів так і виробників.

Питання для обговорення:

1. Як класифікують споживні властивості товарів?
2. У чому різниця між споживними властивостями та споживною цінністю товарів?
3. Які показники обумовлюють органолептичну цінність товару?
4. Чим відрізняється мода від стилю?
5. Що таке номенклатура споживних властивостей?
6. Охарактеризувати властивості соціального призначення, функціональні, ергономічні, естетичні, екологічні, безпечності споживання, надійності товарів.
7. Чи погоджуєтесь ви з твердженням: «Безпека – найважливіша властивість якості, яку повинні мати всі споживчі товари»?
8. Охарактеризувати основні види безпеки товарів.

Тестові завдання

1. *Які споживчі властивості товару обумовлюють використання виробів за призначенням як предмета споживання, тобто характеризують їхню здатність задовольняти певні потреби людини:*
  - 1) експлуатаційні;
  - 2) функціональні;
  - 3) ергономічні;
  - 4) естетичні;
  - 5) екологічні.
2. *Які властивості товару характеризують відповідність конструкції виробу і його елементів формі та маси тіла людини?*
  - 1) психофізіологічні;
  - 2) антропометричні;
  - 3) санітарно-гігієнічні;
  - 4) психологічні;
  - 5) екологічні.
3. *Соціальні властивості товару характеризують:*
  - 1) поведінку товару в процесі його експлуатації (споживання);
  - 2) зручність і комфорт експлуатації виробів на всіх етапах функціонального процесу в системі «людина-товар-середовище»;
  - 3) рівень шкідливої дії на навколишнє середовище, яку може викликати експлуатація товару;
  - 4) умови, які у процесі експлуатації товару впливають на організм і працездатність людини;
  - 5) відповідність виробів суспільно необхідним потребам, їхню суспільну значущість для різних груп споживачів.
4. *Якими комплексними показниками характеризуються естетичні властивості:*
  - 1) інформаційна виразність, раціональність форми, цілісність композиції, досконалість виробничого виконання та товарного вигляду;

- 2) художньо-образна виразність, функціонально-конструктивна зумовленість, фізіологічність, функціональність;
- 3) пластичність, колорит, гармонічність об'ємно-просторової структури, мода, імідж;
- 4) чистота виконання контурів, округлень і з'єднань елементів, ретельність покриття і обробки поверхні.

5. Якими комплексними показниками характеризується надійність товарів:

- 1) гарантійне напруцювання, термін служби, ресурс;
- 2) ремонтпридатність, імовірність безвідмовної роботи, інтенсивність відмов;
- 3) безвідмовність, довговічність, ремонтпридатність, збереженість;
- 4) трудомісткість ремонту, середній термін відновлення, імовірність відновлення в певний час.

Завдання 1

Перелічити 7-10 споживчих властивостей товарів за основними групами: властивості призначення; надійність; ергономічні властивості; естетичні властивості; безпека та екологічні властивості. Товар вибрати за обраним варіантом: 1) диван-ліжка; 2) смартфон; 3) ковдра; 4) автомобіль, легковий; 5) пальто, зимове; 6) м'ясорубка, електрична; 7) шафа-купе «Передпокій»; 8) стіл комп'ютерний; 9) відеокамера, аматорська; 10) набір кухонних ножів.

Завдання 2

Навести узагальнені споживчі властивості товарів, на яких ґрунтуються характеристики товарів однорідних груп, за варіантом: 1) сир твердий; 2) жіноче зимове взуття; 3) ковбаса; 4) дитячий візок; 5) рибні консерви; 6) годинник; 7) макарони; 8) чоловічі шкарпетки; 9) консервована кукурудза; 10) засіб для миття посуду.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1; ПРН1, ПРН 5, ПРН 11.

Практичне заняття №2

Тема 3. КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Поняття та види класифікації товарів.
2. Класифікаційні ознаки продукції.
3. Системи, принципи і методи класифікації.
4. Види класифікації товарів залежно від мети.

Мета заняття – вивчення теоретичних аспектів класифікації товарів та її сутності й методів – ієрархічного та фасетного, побудову класифікації товарів, їх переваги та недоліки.

Питання для обговорення:

1. Визначити поняття «класифікація», «об'єкт», «ступінь класифікації» та «класифікаційна ознака».
2. Охарактеризувати ієрархічний і фасетний методи класифікації. Які переваги та недоліки вони мають?
3. Які специфічні правила виділяють для фасетного та ієрархічного методу класифікації?
4. За якими ознаками класифікують товари?
5. У чому полягає суть, мета та значення класифікації товарів?

Тестові завдання

1. Який метод класифікації поділяє об'єкти на незалежні угруповання :

- 1) ієрархічний;
- 2) послідовний;
- 3) фасетний;
- 4) паралельний.

2. Визначити поняття класифікації товарів:

- 1) розподіл заданої кількості товарів на підкількість згідно зі встановленими методами класифікації;
- 2) розподіл кількості об'єктів за однією або двома ознаками;
- 3) сукупність явищ або предметів, що мають одну спільну ознаку;
- 4) розподіл кількості об'єктів тільки за однією ознакою.

3. Назвати основні елементи класифікації:

- 1) призначення, спосіб виробництва, вид, обробка;
- 2) об'єкт класифікації, класифікаційні ознаки, мета класифікації, класифікаційна одиниця;
- 3) врахування можливих змін у асортименті, забезпечення максимальної оглядовості номенклатури товарів;
- 4) класи, групи, види.

4. У чому полягає сутність ієрархічного методу класифікації товарів?

- 1) це послідовний розподіл великої кількості об'єктів на незалежні класифікаційні групування;
- 2) це послідовний розподіл великої кількості об'єктів на підлеглі класифікаційні групування;
- 3) це паралельний розподіл великої кількості об'єктів на незалежні класифікаційні групування;
- 4) це паралельний розподіл великої кількості об'єктів на підлеглі класифікаційні групування;
- 5) немає правильної відповіді.

5. *Обрати особливість фасетного методу класифікації товарів:*

- 1) паралельне розмежування безлічі об'єктів на незалежні класифікаційні групування;
- 2) послідовний розподіл великої кількості об'єктів на підлеглі класифікаційні групування;
- 3) спільність і взаємозалежність між окремими класифікаційними угрупованнями товарів;
- 4) кожна наступна ознака конкретизує ознаку попередньої ланки;
- 5) усі відповіді вірні.

Завдання 1

Користуючись ієрархічним методом, скласти графічну схему класифікації виробів групи «Одяг». Для побудови зазначеної схеми скористайтесь наступними відомостями про вироби швейні й трикотажні: 1) плечові, поясні; 2) верхні, білизняні, корсетні; 3) чоловічі, жіночі, дитячі; 4) літні, зимові, демісезонні, всесезонні; 5) побутові, повсякденні, урочисті; 6) національні, формені, спортивні; 7) пальто, плащ, куртка, піджак, жакет, сукня, блузка; 8) з полотен тканих, трикотажних, штучного хутра; 9) шиті, в'язані, комбіновані; 10) прилягаючі, напівприлягаючі, прямі, вільні.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1; ПРН1, ПРН 5, ПРН 11.

Практичне заняття №3

Тема 4. ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ТА НОМЕНКЛАТУРИ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Види та характеристики асортименту товару.
2. Основні показники асортименту товару: структура, повнота, широта, взаємозамінюваність, стабільність, новизна.
3. Управління асортиментом.
4. Фактори формування асортиментом товарів підприємства.
5. Характеристика товарної номенклатури.

Мета заняття – вивчення теоретичних питань щодо асортименту, оцінки показників асортименту товарів та товарної номенклатури, визначення

взаємозв'язку між ними. Характеристика класифікаційних ознак та відповідних видів асортименту товарів, показників асортименту товарів; сутність асортиментної концепції підприємства та напрямків формування асортименту.

Питання для обговорення:

1. Розкрити сутність понять «асортимент товарів» та «товарна номенклатура».
2. Які є види асортименту залежно від широти та обсягу представлення товарів у торговельній мережі?
3. Охарактеризувати виробничий і торговий види асортименту товарів.
4. Навести приклади укрупненого, супутнього та змішаного, складного та розгорнутого асортиментів.
5. Яка закономірність зміни структури асортименту?
6. У чому полягає асортиментна політика підприємства?
7. Визначити широту, повноту та глибину асортименту товарів, їх показники.
8. Розкрити сутність основних напрямків формування асортименту товарів.

Тестові завдання

1. Сукупність товарів, які виробляє підприємство, виходячи зі своїх виробничих можливостей – це:

- 1) торговий асортимент;
- 2) оптимальний асортимент;
- 3) виробничий асортимент;
- 4) розгорнутий асортимент;
- 5) змішаний асортимент.

2. Кількісні та якісні зміни сукупності товарів, спрямовані на підвищення його раціональності – це:

- 1) оновлення асортименту;
- 2) стабілізація асортименту;
- 3) вдосконалення асортименту;
- 4) розширення асортименту;
- 5) скорочення асортименту.

3. Що таке сортамент:

- 1) перелік можливостей використання товару;
- 2) сукупність сортів, що відносять до однойменного товару;
- 3) характеристика універсальності товару;
- 4) якість товару за відповідними показниками.

4. Асортимент товарів – це:

- 1) сукупність товарів згрупованих залежно від потреб, що вони їх задовольняють;
- 2) перелік однорідних і різнорідних товарів загального або аналогічного призначення;
- 3) товари широкого вжитку, що виробляються промисловими підприємствами;

- 4) сукупність товарів різних видів і різновидів, об'єднаних за якою-небудь ознакою чи сукупністю ознак;
- 5) перелік товарів в алфавітному порядку.

5. За ступенем задоволення потреб асортимент може бути:

- 1) груповим, розгорнутим, змішаним;
- 2) раціональним і оптимальним;
- 3) виробничим і торговим;
- 4) простим і складним;
- 5) одиничним та комплексним.

Завдання 1

Скласти природний асортимент продовольчих товарів за варіантом: 1) груша; 2) картопля; 3) виноград; 4) капуста; 5) слива; 6) буряк; 7) огірок; 8) персик; 9) томат; 10) абрикос.

Завдання 2

Навести приклад супутнього асортименту спеціалізованого магазину за варіантом: 1) магазин меблів; 2) магазин тканин; 3) хлібний магазин; 4) магазин металевого посуду; 5) магазин взуття; 6) магазин верхнього одягу; 7) молочний магазин; 8) магазин оптики; 9) магазин виробів з фарфору; 10) магазин спортивного одягу.

Задача 1

Визначити глибину та ступінь оновлення асортименту, якщо підприємство торгівлі в даний час має у своєму розпорядженні 25 видів фарб для реалізації, а кожен із цих видів представлений 3 новими різновидами, такі, що раніше не продавалися.

Задача 2

Специфікація передбачає 7 різновидів блузок для жінок, а фактично в реалізацію надійшло 4. Визначити: коефіцієнт повноти (K_n).

Задача 3

Швейні вироби, представлені виробником, обмежуються сімома видами жіночого одягу, а кожен з перелічених видів представлений в чотирьох моделях. Визначити: глибину асортименту.

Задача 4

Визначити ступінь оновлення асортименту за такими даними: магазин дрібнооптовий реалізує 25 видів парфумерної продукції із них 7 – нові, такі, що не продавалися.

Задача 5

Визначити широту асортименту купальних костюмів, якщо відомо, що весь товар купальників у наявності становить 116 найменувань, а за каталогом має бути 268.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1; ПРН1, ПРН 5, ПРН 11.

Практичне заняття №4

Тема 5. Інформація про товар
Тема 6. Кодування товарів

Тема 5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТОВАР

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Інформація про товар: визначення, функції та класифікація.
2. Маркування як засіб товарної інформації. Інформаційні знаки.
3. Правила маркування харчових продуктів в Україні.

Мета заняття – вивчення змісту інформації про товар, її форми та види, а також розрізняти засоби товарної інформації; основні положення щодо сутності та засобів товарної інформації. Розуміти сутність поняття «маркування», його основні функції та види. Характеризувати різні групи інформаційних знаків, основні правила маркування харчових продуктів.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризувати основні види та форми інформації про товар.
2. Яким вимогам повинна відповідати інформація про товар?
3. В чому полягає сутність маркування товарів, які його основні функції?
4. Розкрити сутність виробничого та торговельного видів маркування.
5. Охарактеризувати основні носії виробничого маркування.
6. Розкрити сутність поняття «інформаційний знак» та назвати які є групи інформаційних знаків.
7. Яка інформація про харчовий продукт є обов'язковою для надання?
8. Розкрити сутність понять «мінімальний термін придатності харчового продукту» і «дата «вжити до...», в чому їх відмінність?

Тестові завдання

1. На які види поділяються повідомлення щодо товару за формою подання:

- 1) неофіційні та формальні;
- 2) документальні та не документальні;
- 3) реальні та уявні;
- 4) словесні та цифрові;
- 5) зображувальні та символічні.

2. Які існують види інформації щодо товару залежно від призначення:

- 1) основоположна, комерційна, споживча;
- 2) словесна та цифрова;
- 3) документальна та не документальна;
- 4) неофіційна та формальна;

5) зображувальна та символічна.

3. *Що можна віднести до не документальної форми повідомлення про товар:*

- 1) тексти;
- 2) цифрові дані;
- 3) таблиці;
- 4) жести та запахи;
- 5) фотографії.

5. *Що таке основоположна інформація про товар:*

- 1) це відомості про товар, які доповнюють основну інформацію;
- 2) це основні відомості про товар, які мають вирішальне значення для його ідентифікації;
- 3) це відомості про товар, які показують переваги конкретного товару в процесі його споживання чи експлуатації;
- 4) це повідомлення про що-небудь; відомості, що виступають об'єктом зберігання, переробки та передавання;
- 5) це відомості про товар, які передаються за допомогою слів.

Завдання 1

Визначити позначення маніпуляційним знаком таких товарів: - банан свіжий; - вода питна 1,5 л; - горщик з глини для квітів; - дерева живі; - добриво для рослин у пакетах 0,7 кг; - диван-ліжка; - парфуми у скляній тарі; - засіб для миття посуду; - зошит для нотаток; - квіти зрізані живі; - керосин у скляній тарі 0,75 л; - клейонка у рулоні; - крем для обличчя; - крупа гречана у мишку; - макаронні вироби; - мило рідке фасоване; - огірки тепличні; - олія соняшникова 1л; - риба заморожена; - сервіз чайний з фарфору; - сигарети; - сир твердий; - ситець у рулоні; - томатна паста у скляній тарі 0,25 л; - чай пакетований; - чоботи зимові жіночі; - яйця перепелині харчові.

Тема 6. КОДУВАННЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Сутність та призначення кодування товарів.
2. Методи кодування товарів.
3. Система кодування товарів.
4. Штрихове кодування товарів.

Мета заняття – вивчення теоретичних питань щодо кодування товарів, використання різних методів сучасного кодування, сутність, мета та основні правила кодування товарів, елементи структури коду. Характеристика реєстраційного та класифікаційного методів кодування товарів, їх переваги й недоліки. Види, структура та номінальні розміри штрихових кодів EAN.

Питання для обговорення:

1. Що таке структура коду, які елементи вона включає?
2. Охарактеризувати класифікаційний метод кодування товарів, назвати переваги та недоліки.
3. Яку інформацію містить штрих-код EAN?
4. Оптимізацію яких процесів забезпечує використання штрихового коду?

Тестові завдання

1. Які елементи включає структура коду:

- 1) основа коду;
- 2) розряд коду;
- 3) алфавіт коду;
- 4) довжина коду;
- 5) усі відповіді правильні.

2. Штриховий алфавіт коду, – це:

- 1) алфавіт, знаками якого є букви і цифри;
- 2) алфавіт, знаками якого є штрихи та пробіли, ширина яких зчитується за допомогою сканерів у вигляді цифр;
- 3) алфавіт, знаками якого є букви алфавіту;
- 4) алфавіт, знаками якого є цифри;
- 5) алфавіт, знаками якого є фігури.

3. Яке з наведених правил розміщення штрихових кодів на упаковках товарів є неправильним:

- 1) код повинен розміщуватись тільки вертикально;
- 2) код повинен бути різнокольоровим;
- 3) розміщуватись код повинен тільки на світлому тлі;
- 4) штриховий код не повинен розміщуватись там, де вже є інші елементи маркування.

4. До якого виду товарної інформації відноситься штрихове кодування:

- 1) споживча товарна інформація;
- 2) комерційна товарна інформація;
- 3) цифрова інформація;
- 4) образотворча інформація.

5. Що характеризують наступні чотири цифри після префіксу у штриховому коді?

- 1) код країни;
- 2) код виготовлювача товару;
- 3) код товару;
- 4) контрольні числа;
- 5) код посередника.

Завдання 1

Виконати арифметичні дії для перевірки контрольної цифри штрихового коду для впевненого «зчитування» коду сканером: 4823001413596. А також визначити кожен складову групу цифр штрихового коду, що складається з 13 цифр.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1, СК 2; ПРН1, ПРН2, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 13.

МОДУЛЬ 2 (Теми №№ 7 – 11)

Практичне заняття №5

Тема 7. ЯКІСТЬ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Сутність поняття «якість товару».
2. Показники оцінки рівня якості.
3. Конкурентоспроможність, як визначальний фактор якості товарів.
4. Методи оцінки якості товарів.
5. Доброякісність та недоброякісність товарів.
6. Групова характеристика дефектів готових виробів, їх вплив на якість товарів.

Мета заняття – вивчення теоретичних питань щодо якості товарів, її значення та вимог; основних показників якості та класифікацію, категорії та методи визначення, розуміння невідповідності, стандартного та нестандартного товару, дефекту, браку; поняття «доброякісність» та «недоброякісність» товарів.

Питання для обговорення:

1. Сутність поняття «якість товару».
2. Зміст і методи оцінювання якості продукції.
3. Сутність дефініцій «доброякісність», «недоброякісність» товарів. Категорії доброякісності, сорти або гатунки товарів.
4. Статистичні методи оцінки якості та обробки експериментальних даних.
5. Охарактеризувати органолептичний метод визначення якості товару. Що таке кваліметрія?

6. В чому полягає сутність інструментального методу визначення якості товару? На які методи він поділяється?
7. В чому сутність соціологічного методу дослідження якості товарів?
8. Що таке дефект? Назвати види дефектів товару.

Тестові завдання

1. Показники якості, прийняті за еталонні – це:

- 1) відносні показники якості;
- 2) базові показники якості;
- 3) прямі показники якості;
- 4) складні показники якості;
- 5) непрямі показники якості.

2. Як називається значення показника якості, яке встановлене чинними нормативними документами:

- 1) оптимальним;
- 2) критичним;
- 3) дійсним;
- 4) відносним;
- 5) регламентованим.

3. Як називається галузь науки, предметом якої є методи кількісної оцінки якості продукції?

- 1) кваліметрія;
- 2) хроматографія;
- 3) кондуктометрія;
- 4) спектрофотометрія;
- 5) товарознавча експертиза.

4. Як називається товар з виявленими переборними або непереборними невідповідностями по одному чи комплексу показників?

- 1) відходи;
- 2) пересортиця;
- 3) брак;
- 4) стандартний товар;
- 5) нестандартний товар.

5. Що таке критичні дефекти?

- 1) це невідповідності, які не роблять істотного впливу на споживчі властивості товарів;
- 2) це невідповідності, які суттєво впливають на використання за призначенням і надійність товарів, але не впливають на безпеку для споживача;
- 3) дефекти, після усунення яких товар може бути використаний за призначенням;
- 4) це невідповідності товарів встановленим вимогам, які можуть завдати шкоди життю, здоров'ю, майну споживачів або навколишньому середовищу;
- 5) дефекти, викликані недоліками при проектуванні.

Задача 1

Обчислити річний економічний ефект від виробництва мінеральних добрив підвищеної якості. Відомо, що підприємством «Еко» щороку буде випускатися 15 тис. т калійних добрив підвищеної якості. Прибуток від реалізації 1 т цих добрив становитиме 84 грн замість 68 грн до підвищення якості. Додаткові капіталовкладення на реалізацію заходу з підвищення якості калійних добрив дорівнюють 2,8 млн. грн.

Задача 1

У результаті проведених вдосконалень підвищилась надійність і технічний рівень продукції, але при цьому вартість машини зросла із 27 до 29 тис. грн, а строк служби з 9 до 11 років. Визначити загальну економію за рахунок підвищення якості машини.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1, СК 2; ПРН1, ПРН2, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 13.

Практичне заняття №6

Тема 8. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Сутність та основні поняття у сфері стандартизації.
2. Принципи стандартизації.
3. Категорії нормативних документів зі стандартизації та види стандартів.
4. Міжнародні та національні організації зі стандартизації.

Мета заняття – визначення сутності понять стандартизація, мета стандартизації, об'єкт, суб'єкт стандартизації, нормативний документ, стандарт. Вивчення основних функцій, видів та принципів стандартизації. Види стандартів залежно від об'єкта стандартизації, складу, змісту, сфери діяльності та призначення, а також залежно від специфіки об'єкта стандартизації, призначення, складу та змісту вимог, які встановлені до нього.

Питання для обговорення:

1. Що таке стандартизація, в чому полягає її мета?
2. Охарактеризувати об'єкти та суб'єкти стандартизації.
3. Яким чином пов'язані між собою поняття «якість продукції» та «стандартизація»?
4. Що таке стандарт, які види стандартів визначено ЗУ «Про стандартизацію»?
5. На яких принципах здійснюється стандартизація?
6. Яка різниця між державними та міжнародними стандартами?
7. Розкрийте сутність державних стандартів України (ДСТУ).
8. Що таке технічні умови, у яких випадках вони використовуються.

Тестові завдання

1. У чому полягає сутність ресурсозберігаючої функції стандартизації?

- 1) у формуванні вимог до продукції, процесів, послуг, методів;
- 2) у раціональному та економному використанні природних ресурсів та охороні навколишнього середовища;
- 3) у забезпеченні безпеки та якості товарів, процесів, у тому числі захисті прав споживачів;
- 4) у забезпеченні екологічної безпеки навколишнього природного середовища;
- 5) у впливі на ринок товарів і послуг, усунення технічних бар'єрів у торгівлі.

2. Як називається функція стандартизації, яка пов'язана з формуванням вимог до продукції, процесів, послуг, методів?

- 1) нормативна;
- 2) охоронна;
- 3) регулятивна;
- 4) соціальна;
- 5) ресурсозберігаюча.

3. Як називається нормативний документ, який розробляють для встановлення вимог, що регулюють відносини між постачальником і споживачем продукції, для якої відсутні державні чи галузеві стандарти?

- 1) стандарт підприємства;
- 2) технічний регламент;
- 3) стандарти науково-технічних та інженерних товариств;
- 4) технічні умови;
- 5) основоположні стандарти.

4. Який принцип визначає законодавчий характер стандартизації?

- 1) системності;
- 2) обов'язковості;
- 3) динамічності;
- 4) оптимальності;
- 5) перспективності.

5. В якій відповіді є повне визначення стандарту?

- 1) документ, в якому визначені для загального і багатократного використання правила, вимоги, загальні принципи, що стосуються різних видів діяльності;
- 2) документ, в якому подана інформація про товар;
- 3) документ, в якому вказана інформація про правила користування товаром;
- 4) документ, в якому визначений спосіб виробництва товару;
- 5) немає правильної відповіді.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1, СК 2; ПРН1, ПРН2, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 13.

Практичне заняття №7

Тема 9. СЕРТИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Загальні відомості про сертифікацію та оцінку відповідності.
2. Процедура оцінки відповідності з використанням модулів.
3. Національний знак відповідності.

Мета заняття – вивчення основних організаційно-методичних аспектів у сфері сертифікації та оцінки відповідності продукції на основі сучасних положень нормативних документів України. Сутність понять «сертифікація» та «оцінка відповідності», визначення основної мети сертифікації, а також характеристика її різних видів.

Питання для обговорення:

1. Розкрити сутність поняття «сертифікація». В чому полягає мета добровільної сертифікації?
2. Які виділяють види сертифікації залежно від галузі її здійснення?
3. Яка основна мета реформування системи сертифікації на сучасному етапі розвитку економіки, в чому це проявляється?
4. Розкрити сутність основних термінів, які стосуються системи оцінки відповідності.
5. Що таке технічний регламент?
6. Надати характеристику понять «сертифікат відповідності» та «декларація відповідності», яка між ними відмінність?

Тестові завдання

1. Що таке сертифікація продукції?

- 1) процедура за допомогою якої суб'єкт господарювання засвідчує якість продукції;
- 2) встановлення та запровадження стандартів з метою упорядкування діяльності у певній галузі економічного використання ресурсів, виконання вимог техніки безпеки;
- 3) процедура за допомогою якої третя сторона дає письмову гарантію, що продукція відповідає заданим вимогам;
- 4) процедура, за допомогою якої виробник дає письмову гарантію, що його продукція відповідає заданим вимогам;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Сертифікація – це:

- 1) встановлення і підтвердження відповідності продукції стандартам;
- 2) перевірка наявності у виробника документів з дозволом на виробництво товарів;
- 3) процес отримання відповідних документів на право реалізації товарів;
- 4) погодження між виробником товару і постачальниками технічних умов на сировину о перевірка наявності у виробника документів з дозволом на реалізацію товарів.

3. В якій відповіді правильно вказано всі види сертифікації?

- 1) обов'язкова і добровільна;
- 2) обов'язкова і вибіркова;
- 3) необов'язкова і добровільна;
- 4) добровільна і вибіркова;
- 5) немає правильної відповіді

4. Яким чином вказується те, що товар є сертифікований?

- 1) маркуванням продукції, упаковки і т. п. знаком відповідності;
- 2) надписом сертифікований на тарі або в документації;
- 3) записом у документах, на тарі, упаковці номера та дати видачі ліцензії на виробництво продукції;
- 4) позначення на упаковці або в документації номера стандарту;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Уніфікована процедура оцінки відповідності чи її частина, визначена згідно з відповідним актом законодавства Європейського Союзу – це:

- 1) процес оцінки відповідності;
- 2) етап оцінки відповідності;
- 3) комплекс робіт з оцінки відповідності;
- 4) модуль оцінки відповідності;
- 5) немає правильної відповіді.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1, СК 2; ПРН1, ПРН2, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 13.

Практичне заняття №8

Тема 10. Ідентифікація та фальсифікація товарів
Тема 11. Основи пакування та зберігання товарів

Тема 10. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Загальні відомості про ідентифікацію товарів.
2. Сутність, види та засоби фальсифікації товарів.
3. Способи захисту продукції від фальсифікації.

Мета заняття – розглянути поняття «ідентифікація», її основні завдання, об'єкти та суб'єкти, функції, показники та методи. Характеристики наступних видів ідентифікації: споживча, асортиментна (видова), якісна (кваліметрична), товарно-партійна. Основні способи захисту етикетки від фальсифікації.

Питання для обговорення:

1. Надати характеристику терміну «ідентифікація», назвіть об'єкти та суб'єктів ідентифікації.
2. Надати характеристику видів ідентифікації та її основні завдання.
3. Що таке фальсифікація продукції?
4. Назвати особливості та способи асортиментної фальсифікації продукції.
5. Розкрити сутність вартісної фальсифікації.
6. Чим відрізняється асортиментна фальсифікація від якісної?
7. Обґрунтувати економічні передумови та екологічні аспекти проявів якісної фальсифікації продукції.
8. Що таке інформаційна фальсифікація продукції?

Тестові завдання

1. Як трактується термін «ідентифікація»?

- 1) спроможність;
- 2) ототожнювання;
- 3) властивість;
- 4) визначення;
- 5) роз'єднання.

2. Яка функція ідентифікації полягає у встановленні відповідності асортиментної характеристики товару наданій інформації (на маркуванні або товаросупровідних документах)?

- 1) визначальна;
- 2) інформаційна;
- 3) підтверджувальна;
- 4) керуюча;

5) вартісна.

3. Кваліметрична ідентифікація – це...

1) ідентифікація, яка проводиться з метою встановлення відповідності вимогам якості товару, які передбачені в нормативній документації;

1) ідентифікація, в процесі якої встановлюється належність представленої частини товару до конкретної товарної партії;

2) ідентифікація, яка проводиться з метою встановлення можливостей використання товару відповідно до його призначення та функціональних властивостей;

3) ідентифікація, яка проводиться з метою встановлення відповідності даного товару, його належності до певної асортиментної групи;

4) немає правильної відповіді.

4. Що є ознакою якісної фальсифікації?

1) використання заміників для фальсифікації товару;

2) заміна товарів вищого ґатунку нижчим;

3) використання неточних засобів вимірювання параметрів об'єкта;

4) застосування сировини чи матеріалів неналежних виду або якості;

5) реалізація низькоякісних товарів за цінами високоякісних.

5. Введення споживача в оману шляхом реалізації товарів менших розмірних характеристик за цінами товарів з більшими розмірними характеристиками – це?

1) вартісна фальсифікація;

2) кількісна фальсифікація;

3) якісна фальсифікація;

4) асортиментна фальсифікація;

5) інформаційна фальсифікація.

Тема 11. ОСНОВИ ПАКУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. Пакування товарів.

2. Режими зберігання товарів.

3. Зберігання товарів під час товароруху.

Мета заняття – вивчення теоретичних аспектів інноваційних підходів щодо пакування та зберігання товарів; режими, принципи, правила зберігання та транспортування товарів, а також умови реалізації та післяреалізаційне обслуговування товарів; дослідження таких понять як зберігання, умови та режим зберігання; показники, які характеризують режими зберігання товарів; основні аспекти щодо зберігання товарів під час транспортування, реалізації та після продажного обслуговування.

Питання для обговорення:

1. Яке основне призначення пакування товарів?
2. Надати характеристику понять «тара» та «упаковка».
3. Які основні вимоги висувають до упаковки?
4. Назвати основні класифікаційні ознаки та види упаковки.
5. Охарактеризувати сутність і навести приклади жорсткої, напівжорсткої та м'якої упаковки.
6. Що таке режим зберігання, якими показниками він характеризується?
7. Безпечність дитячих іграшок на ринку України
<https://core.ac.uk/download/pdf/326487605.pdf>

Тестові завдання

1. Які види пакування розрізняють за місцем його здійснення?

- 1) виробниче та торговельне;
- 2) споживне та транспортне;
- 3) жорстке, напівжорстке, м'яке;
- 4) у цистерни, бочки, банки, пляшки, контейнери, ящики тощо;
- 5) якісне та неякісне.

2. За призначенням пакування поділяють на:

- 1) жорстке, напівжорстке, м'яке;
- 2) виробниче та торговельне;
- 3) торговельне та транспортне;
- 4) споживне та транспортне;
- 5) збутове та виробниче.

3. Сукупність зовнішніх впливів навколишнього середовища, обумовлених режимом зберігання і розміщенням товарів у сховищі – це:

- 1) умови зберігання;
- 2) режими зберігання;
- 3) властивості зберігання;
- 4) правила зберігання;
- 5) принципи зберігання.

4. Як називається показник, що відображає фактичну кількість водяних парів, що міститься у повітрі при даній температурі?

- 1) температура повітря;
- 2) відносна вологість повітря;
- 3) абсолютна вологість повітря;
- 4) повітрообмін;
- 5) газовий склад повітря.

5. Що характеризує показник «відносна вологість повітря»?

- 1) інтенсивність і кратність обміну повітря в навколишньому середовищі;
- 2) ступінь насиченості повітря водяною парою;
- 3) склад газів у навколишньому середовищі;

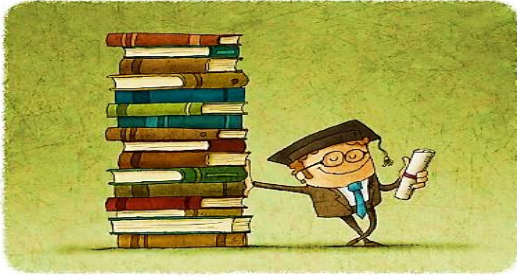
4) інтенсивність світла в сховищі;

5) стан забруднення об'єктів зберігання та навколишнього середовища, що перевищує встановлені норми.

Завдання 1

Навести приклади втрат харчових та нехарчових товарів за варіантом: 1) випарування вологи; 2) усихання; 3) розпорошення товару; 4) утрушування товару; 5) розливання чи розмазування товару; 6) адсорбування рідин упаковкою; 7) дихання товару; 8) бій чи розчавлення тари; 9) передреалізаційні ліквідні відходи; 10) перед реалізаційні неліквідні відходи

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання: ЗК1, ЗК6; СК1, СК 2; ПРН1, ПРН2, ПРН 5, ПРН 11, ПРН 13.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ (ЕКЗАМЕНУ, ЗАЛІКУ)

1. Розкрити роль, значення та мету товарознавства в ринкових умовах.
2. Охарактеризувати поняття «продукція» і «товар», назвати відмінності.
3. Назвати і охарактеризувати основні принципи товарознавства.
4. Подати класифікацію споживних властивостей товарів.
5. Назвати різницю між споживними властивостями та споживною цінністю товарів.
6. Охарактеризувати номенклатуру споживних властивостей товарів.
7. Охарактеризувати властивості соціального призначення, функціональні.
8. Охарактеризувати властивості: ергономічні, естетичні, екологічні, безпечності споживання, надійності товарів.
9. Визначити поняття «класифікація», «об'єкт», «ступінь класифікації» та «класифікаційна ознака».
10. Охарактеризувати ієрархічний і фасетний методи класифікації. Їх переваги та недоліки.
11. Охарактеризувати специфічні правила, які виділяють для фасетного та ієрархічного методу класифікації.
12. Охарактеризувати ознаки, за якими класифікують товари.
13. Назвати суть, мету і значення класифікації товару.
14. Розкрити сутність понять «асортимент товарів» та «товарна номенклатура».
15. Розкрити, які є види асортименту залежно від широти та обсягу представлення товарів у торговельній мережі.
16. Охарактеризувати виробничий і торговий види асортименту товарів.
17. Розкрити Ваші уявлення про концепцію, формування асортименту та асортиментну політику.
18. Розкрити показники, якими характеризується асортимент товарів.
19. Охарактеризувати основні види та форми інформації про товар.
20. Розкрити: яким вимогам повинна відповідати інформація про товар.
21. Пояснити: в чому полягає сутність маркування товарів, які його основні функції.
22. Охарактеризувати основні носії виробничого маркування.
23. Охарактеризувати сутність та види товарних знаків.
24. Розкрити сутність екологічних знаків та підгрупи, на які вони поділяються.
25. Охарактеризувати інформацію про харчові продукти, назвати основні вимоги щодо її розміщення та представлення.

26. Розкрити, яка інформація про харчовий продукт є обов'язкова для надання споживачу.
27. Розкрити структуру коду та елементи, які вона включає.
28. Охарактеризувати класифікаційний метод кодування товарів, назвати переваги та недоліки.
29. Розкрити сутність реєстраційного методу кодування товарів.
30. Розкрити інформацію, яку містить штрих-код EAN.
31. Охарактеризувати, оптимізацію яких процесів забезпечує використання штрихового коду.
32. Розкрити сутність поняття «якість товару».
33. Розкрити сутність дефініцій «доброякісність», «недоброякісність» товарів. Категорії доброякісності, сорти або гатунки товарів.
34. Охарактеризувати органолептичний метод визначення якості товару. Що таке кваліметрія?
35. Розкрити сутність стандартизації, в чому полягає її мета.
36. Охарактеризувати об'єкти та суб'єкти стандартизації.
37. Розкрити сутність державних стандартів України (ДСТУ).
38. Охарактеризувати технічні умови, у яких випадках вони використовуються.
39. Розкрити сутність поняття «сертифікація». В чому полягає мета добровільної сертифікації.
40. Розкрити сутність основних термінів, які стосуються системи оцінки відповідності.
41. Надати характеристику терміну «ідентифікація», назвати об'єкти та суб'єктів ідентифікації.
42. Надати характеристику видів ідентифікації.
43. Назвати особливості та способи асортиментної фальсифікації продукції.
44. Розкрити сутність вартісної фальсифікації.
45. Розкрити відмінності асортиментної фальсифікації від якісної.
46. Обґрунтувати економічні передумови та екологічні аспекти проявів якісної фальсифікації продукції.
47. Надати характеристику понять «тара» та «упаковка».
48. Назвати основні вимоги, які висувають до упаковки.
49. Охарактеризувати сутність і навести приклади жорсткої, напівжорсткої та м'якої упаковки.
50. Розкрити сутність режиму зберігання, якими показниками він характеризується.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань з навчальної дисципліни «Товарознавство» проводиться за рейтинговою системою. Загальний рейтинг з дисципліни складає 100 балів. Загальна кількість балів між видами контролю розподіляється наступним чином:

Робочою програмою передбачено здачу 2 модулів. Підсумковий контроль здійснюється за екзаменаційними білетами в письмовій чи дистанційній формі. Отримані під час вимірювань різними методами оцінки, бали з дисципліни складають сумарну комплексну оцінку.

Робочою програмою передбачено здачу 2 модулів. Розподіл балів проводиться наступним чином, згідно структури даної дисципліни за модульною системою:

- максимальна кількість балів за проходження 2 модулів – 75 балів;
- максимальна кількість балів за перший модуль– 35 (20 балів винесено на поточну роботу студента по засвоєнню навчального модуля під час практичних занять; 15 балів винесено на проходження тестування по засвоєнню лекційного матеріалу); успішно є проходження модуля, якщо студент(ка) набрав(ла) не менше 60% балів, тобто не менше 21 бали;
- максимальна кількість балів за другий модуль – 40 (20 балів винесено на поточну роботу студента по засвоєнню навчального модуля під час практичних занять; 20 балів винесено на проходження тестування по засвоєнню лекційного матеріалу); успішно є проходження модуля, якщо студент(ка) набрав(ла) не менше 60% балів, тобто не менше 24 бал;
- максимальна кількість балів, отриманих при здачі екзамену – 25 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	15		20	20		25	100
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	15
Лекція 1 - 6	Пр. зан. № 1	3	Лекція 7- 11	Пр. зан. №5	5	Практичне завдання	10
	Пр. зан. № 2	4		Пр. зан. № 6	5		
	Пр. зан. № 3	4		Пр. зан. № 7	5		
	Пр. зан. № 4	4		Пр. зан. № 8	5		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань, А. О. Каграманян, Н. Є. Каличева та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.
2. Титаренко Л.Д. Теоретичні основи товарознавства: навч. посіб. К.: Центр Навчальної літератури, 2015. 207 с.
3. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів: підручник / І.В. Сирохман, І.М. Задорожній, П.Х. Пономарьов. - 4-е вид., переробл. і допов. К.: Лібра, 2017. 660 с.
4. Мельник Т.Ю. Товарознавство: підручник (для студентів економічних спеціальностей) [Електронне видання]. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 364 с.
5. Сенсорний аналіз харчових продуктів: навч. посібник / Гладкий Ф.Ф., Тимченко В.К., Некрасов П.О. та інші. Харків: Технологічний Центр, 2018. 132 с.
6. Оснач О.Ф. Товарознавство: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 219 с.
7. Теоретичні основи товарознавства: навч. посіб. у структурно-логічних схемах / А. А. Дубініна, Г. В. Дейниченко, Т. В. Щербакова та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. 180 с.
8. Грищенко О. Ф. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2019. 54 с.
9. Захарчин Р.М., Павлишин М.Л., Ковальчук Х.І. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: навч-методичний посібник. Львів: ЛІЕТ, 2015. 308с.
10. Довідник товарознавця. Продовольчі товари: навч. посіб. / Загородній А. Г. та ін.; за ред. С. В. Князя. Львів: Львівська політехніка, 2016. 340 с.
11. Теоретичні основи товарознавства: підручник / І. М. Байдакова, Л. І. Байдакова, Л. М. Губа, В. Я. Плахотін, О. В. Шегінський. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2016. 284 с.
12. Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів: навч.-практ. посіб. / Петрова І. А., Петров С. О., Кричківська Л. В., Дубонос В. Л. Харків: ФОП Крамаренко Ю.М., 2017. 233 с.
13. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 369 с.
14. Бондарчук М. Є. Товарознавство (Теоретичні основи товарознавства): конспект лекцій. Кривий Ріг, 2017. 114 с.
15. Промислове товарознавство: навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Гавриш Ю.О., Царьова Т.О., Кубишина Н.С.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 92 с.
16. Байдакова Л. І. та ін. Теоретичні основи товарознавства: підручник / Л. І. Байдакова та ін. Л.: ЛНТУ, 2016. 284 с.
17. Бондарчук М. Є. Товарознавство (Теоретичні основи товарознавства): конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 114 с.
18. Товарознавство і торговельне підприємництво: навч. посіб. для студ.

вищ. навч. закл. / А.А. Мазаракі, Н.В. Притульська, В.А. Осика та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 652 с.

19. Борисенко О. С., Фісун Ю. В. Тенденції розвитку товарознавства в сучасних умовах. Електронне фахове видання Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство», 2017. Вип. 13. <https://economyandsociety.in.ua/>

20. Конспект лекцій з дисципліни «Товарознавство» для молодших бакалаврів спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», денної та заочної форм навчання. / Укл.: І.Ю. Кутліна / К.: Університет «Україна», 2021. 108 с.

21. «Товарознавство: сьогодні і майбутнє», Всеукраїнська науково-практична конференція (2020: Товарознавство: сьогодні і майбутнє: збірник праць Всеукраїнської науково-практичної конференції, 20 лютого 2020 р. / заг. редакція: Н.І. Трішкіна, С.І. Гребінська, О.І. Кирилюк; МОН України, Хмельницька обласна державна адміністрація, Хмельницька обласна рада [та 3 інших]. Хмельницький: А.А. Цюпак, 2020. 225 с.

Законодавчі і нормативні документи

1. Про безпеку та якість харчових продуктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 771/97-ВР (із змінами та доповненнями).

2. Про вилучення з обсягу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України від 14.01.2000 р. № 1393-XIV (із змінами та доповненнями).

3. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів: Закон України від 06.12.2018 р. №2639-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19>

4. . Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.

4. Про Асоціацію Товарної Нумерації України «ДжіЕс1 Україна»: Постанова КМУ від 12.12.1994 р. № 821 (із змінами та доповненнями).

5. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 черв. 2017 р. № 2042-VIII. Дата оновлення: 06 груд. 2018. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19>

6. ДСТУ 3147-95. Коди і кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрих кодівих позначок EAN на тарі та упакуванні товарної продукції. Загальні вимоги. [Чинний від 1996-07-01]. Київ: Держстандарт України, 1995. 21 с. (Національний стандарт України).

7. ДСТУ 3356-96 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Порядок присвоєння, реєстрації, перегляду та скасування кодів EAN на продукцію.

8. ДСТУ 3775-98 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихові позначки UCC/EAN-128. Ідентифікатори застосування. Загальні вимоги.

9. ДСТУ 3993-2000 Товарознавство. Терміни та визначення.

10. Про прийняття європейських та міжнародних нормативних документів як національних стандартів України, змін до національних стандартів України та скасування національних стандартів України Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1493 від 30 грудня 2014 р. <http://search.ligazakon.ua>.

12. Про технічні регламенти та оцінку відповідності. Закон України № 2496-VIII від 10.07.2018 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19>.

13. Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 січ. 2016 р. № 95. Дата оновлення: 03 жовт. 2018. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-п>

14. Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2015 р. № 1184. Дата оновлення: 20 груд. 2017. <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1184-2015-п>

15. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 трав. 1991 р. № 1024-XII. Дата оновлення: 12 лист. 2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>

16. Про інформацію: Закон України від 02 жовт. 1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення: 03 груд. 2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

17. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23 груд. 1997 р. № 771/97-ВР. Дата оновлення: 20.12.2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>

Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в A-Tutor (ID: 6190). <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

1. Український центр з питань сертифікації та захисту прав споживачів. <http://www.162.com.ua/cert-/equipment-technological-food>.

2. Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості. <http://www.ukrndnc.org.ua/>.

3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. www.nbu.gov.ua

4. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. <https://library.te.ua/>

5. Науково-технічна бібліотека Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. [https:// library.tntu.edu.ua/](https://library.tntu.edu.ua/)